

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Miért jobb a párbeszéd, mint a perbeszéd? avagy a mediáció napjainkban

Szerző: dr. Murányiné dr. Perbíró Andrea

Eger, 2017. március 11.

I. Bevezetés

„Arra várni, hogy valaki más elégítse ki a szükségleteinket, az egyik legnagyobb összeesküvés saját fejlődésünk ellen, ami megakadályoz bennünket abban, hogy előrelépünk”¹

A szükségleteink egy kapcsolatban - ha hajlandóak vagyunk észrevenni, akkor - megmutatják nekünk, hogy mi az, amit tényleg adnunk kell. Ha megteesszük ezt a lépést és megadjuk másoknak azt, amiről azt hittük, hogy nekünk van rá szükségünk, azzal mindenki nyer. Azzal, hogy adunk, egyúttal kapunk is.

Az ügyvédhez, bírósághoz fordulás lélektanilag kétséget kizáróan magában rejti a problémáktól, a konfliktusoktól való szabadulásnak, a döntésért való felelősség másra történő áthárításának igényét. A személyes konfliktusokkal terhelt, erősen érzelmi töltetű vitákban - melyek túlnyomórészt családi ügyek - még inkább jelen van, hogy a felek egymással szembeni negatív indulatai miatt az alapkonfliktus megsokszorozódik. Nem véletlen, hogy éppen ezekben az ügyekben érzi magát a fél a legkiszolgáltatottabbnak. Sokszor ha a feleknek lehetőségük lenne, hogy ne a perbeli, hanem a valós érdekeik, szükségleteik mentén gondolkodjanak, sokkal hamarabb és nagyobb eséllyel jutnának el a mindkettőjüket meglegedettséggel eltöltő végeredményhez.²

A **bírósági közvetítés** egy olyan speciális konfliktuskezelési módszer, amely a pert megelőzi, vagy elősegíti a hatósági, illetve a bírósági eljárás befejezését egy független, pártatlan harmadik személy támogató közreműködésével a felek meglegedését szolgáló megállapodás létrejöttével.

1. A közvetítés céljai között fontos kiemelni, hogy elősegítse a vitás felek közötti kommunikációt, a felek között felépített kapcsolat által támogassa a bizalom kialakulását és megerősödését akként, hogy a felek pozicionális tárgyalását érdek alapú tárgyalássá alakítsa át. A sikeres mediáció által a felek közötti versengés együttműködéssé alakul át azáltal, hogy feltárja a konfliktusok mögött rejlő érdekeket és valódi szükségleteket.

2. Mindezekből következően a közvetítés alapfeltétele, hogy a felek elfogadják egy pártatlan, külső fél szakmai - konfliktusokhoz értő - segítségét, értsék és elfogadják, hogy a közvetítői folyamatban a tartalomért ők, míg a keretek tartásáért a közvetítő felel. A mediációban a felek anyagi, időbeli, személyi

---

¹Chuck Spezzano

²Éliás Eszter - Gyengéné Nagy Márta - Jeles Judit - Kiss Károly - Kőrös András - Krémer András: A bírósági közvetítésről - mindenkinek, HVG ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft. 2016. 11. oldal

okok miatt kerülni akarják a vitarendezés peres formáját.

Tekintettel arra, hogy az emberek általában vágnak arra, hogy minél hamarabb nyugalom legyen az életükben, ennél fogva meg akarják oldani a problémájukat, mert fontos számukra a kapcsolat, az együttműködés és a megfelelő kommunikáció kialakítása és fenntartása. Mindezek mellett persze előfordul, hogy éppen a felek között hosszú idő óta fennálló konfliktus az, ami a kapcsolatot fenntartja, élteti. Ilyenkor éppen a kapcsolat fenntartása miatt ragaszkodnak görcsösen a konfliktus megmerevedéséhez attól tartva, hogy a konfliktus megoldásával a közöttük lévő kapcsolat szűnik meg, ami még a konfliktus ellenére is veszteséget jelentene számukra.

3. A közvetítés igen fontos alapelvei az önkéntesség, a jövőre orientáltság, a titoktartás és a pártatlanság, semlegesség. Egy sikeres mediátor munkájában több szakma egyesül, úgy mint pszichológiai alaptudás, jogi szaktudás és a speciális kommunikációs ismeretek.

Az **érzelmi intelligencia** az egyik alapköve a sikeres mediációnak, a sikeres mediátornak. Az érzelmi intelligencia az a képesség, amelynek segítségével saját és embertársaink érzelmeit felismerjük, azonosítjuk, értelmezzük és kezeljük. Érzelmi intelligenciánk hatással van emberi kapcsolataink minőségére, a stresszel szembeni magatartásunkra és tanulási, munkahelyi eredményességünkre is.

Daniel Goleman az érzelmi készség öt kategóriáját fogalmazta meg, úgy mint képesség arra, hogy felismerjük és megnevezzük saját érzelmi állapotunkat; képesség arra, hogy kezelni tudjuk érzelmeinket; képesnek lenni ellenőrzést gyakorolni felettük; az önmotiválás képessége, vagyis képesnek lenni arra, hogy tudatosan olyan érzelmi állapotba kerüljünk, ami produktiváshoz és sikerességhez vezet; képesség mások érzelmeinek az olvasására, és végül azon készség, ami képessé tesz kielégítő kapcsolatok létrehozására és fenntartására.

A Mayer-Salovey modell pedig az érzelmi intelligenciát az érzelmi információk megértésének képességével és az érzelmekkel való érvelés képességével definiálja.

***„Minden kapcsolat halála, ha nem kölcsönös”.*³**

Mivel minden segítő munka alapja a bizalom, ezáltal a közvetítői munka alapja is a bizalom. A közvetítői eljárás csak akkor lehet sikeres, ha a közvetítő felé kialakult a bizalom. Ez az egyik legfontosabb ismérve,

---

³Popper Péter

és egyben feladata a jó közvetítőnek, hogy a felek felé a teljes bizalmat kiépítse, ezáltal elősegítve a „jéghegy” alatti rész felszínre kerülését.

II. Jogszabályi háttér

1. A közvetítői eljárás szabályait a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény (a továbbiakban: Kztv.) tartalmazza. A törvény értelmében a közvetítés nem más, mint egy olyan speciális konfliktuskezelési módszer, amely a pert megelőzi, vagy elősegíti a bírósági eljárás befejezését egy független, pártatlan harmadik személy támogató közreműködésével a felek megelégedését szolgáló megállapodás létrejöttével.

A bírósági közvetítések túlnyomó többségét - nyugodtan mondhatjuk, hogy 90 %-át - a családjogi tárgyú ügyek adják. Ezek nagyobbik részében a felek a közvetítői eljárást maguk kezdeményezik, kisebbik részében a bíróság általi kötelezés eredményeként indul el a közvetítői eljárás. Elmondható ugyanakkor az a tény is, hogy a közvetítés sikeressége nem múlik azon, hogy kötelezés vagy önkéntes jelentkezés alapján indult a mediáció.

2. A bírósági közvetítés alkalmazásának szilárd bázisát az új Polgári Törvénykönyv⁴ Családjogi Könyvében a házassági bontóperben és a szülői felügyeleti jog gyakorlásának rendezésében, tehát az anyagi jogi szabályokban való megjelenése teremtette meg.

A Ptk. Családjogi Könyve 4:22. § a szerint „a házastársak a házassági bontóper megindítása előtt vagy a bontóper alatt - saját elhatározásukból vagy a bíróság kezdeményezésére - kapcsoltuk, illetve a házasság felbontásával összefüggő vitás kérdések megegyezésen alapuló rendezése érdekében közvetítői eljárást vehetnek igénybe. A közvetítői eljárás eredményeként létrejött megállapodásukat perbeli egyezségbe foglalhatják.”

A 2014. március 15-étől hatályos szabályok értelmében a **szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránti perben a bíróság indokolt esetben kötelezheti a szülőket**, hogy a szülői felügyelet megfelelő gyakorlása és az ehhez szükséges együttműködésük biztosítása érdekében - ideértve a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartást - közvetítői eljárást vegyenek igénybe. Ezekben az esetekben tehát nem

---

⁴2013. évi V. törvény a polgári törvénykönyvről

a felek, hanem a bíróság dönt arról, hogy sor kerüljön-e közvetítői eljárásra. A szabályt a 2014. március 15-én folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. A jogszabály a közvetítőhöz fordulást és az első - tájékoztató jellegű - közvetítői megbeszélésen való részvételt teszi kötelezővé a felek együttműködési kötelezettsége körében. Amennyiben a bíró arra meggyőződésre jut, hogy a feleket kötelezi a közvetítés igénybevételére, ezzel egyidejűleg saját eljárását felfüggeszti. A felek a bíróság általi kötelezést követően három lehetőség közül választhatnak a tekintetben, hogy milyen közvetítőhöz fordulnak: nyilvánvaló, hogy az egyik lehetőség a bírósági mediáció, a másik az igazságügyi-miniszter által vezetett névjegyzékbe bejegyzett és kötelező közvetítés esetén alávetési nyilatkozatot tett közvetítő, a harmadik pedig szintén az IM névjegyzékes közvetítők, de alávetési nyilatkozat nélkül. A feleknek ugyan nem kötelessége, de mindenképpen előnyös lehetősége, a mediációban született megállapodásukat a bíró - részben vagy egészben, illetve kérésükre, valamint ha megfelel a jogszabályoknak - jóváhagyja.

Az új Ptk. hangsúlyosan jeleníti meg a Családjogi Könyvben mind a mediációt, mind a gyermek bevonását az őt érintő döntésekbe, amelyet egyrészt a szülők, másrészt a gyermeket érintő ügyben eljáró hatóságok kötelezettségeként határoz meg. A gyermek véleményének figyelembevétele szempontjából nagy súlya van a gyermek ítélőképességének, ami a korával növekszik: a 14. életévet betöltött gyermek esetén a szülői felügyeleti jogokat érintő döntés csak az egyetértésével hozható. A bíróság által - a felek kérelmére vagy hivatalból - elrendelt közvetítői eljárásban a gyermek bevonására, meghallgatására, véleményének kikérésére nincs sem megengedő, sem tiltó szabály. A gyermek részvétele erősítheti a szülőknek a megállapodás irányába terelését, ugyanakkor fel is boríthatja a megegyezéshez vezető folyamatot.

3. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 148. § (1) A bíróság a per bármely szakában megkísérélheti, hogy a felek a jogvitát vagy a vitás kérdések egy részét egyezséggel rendezzék.

A (2) bekezdés szerint a bíróság - amennyiben annak sikerére esély mutatkozik, különösen ha a felek bármelyike kéri - tájékoztatja a feleket a közvetítői eljárás lényegéről, igénybevételének lehetőségéről és ezzel összefüggésben a szünetelés szabályairól. Ha a felek a közvetítői eljárás során megállapodást kötnek, azt a meghatározott határidőn belül a bírósághoz egyezségként történő jóváhagyás végett benyújthatják, ebben az esetben a bíróság az eljárást folytatja és az egyezség jóváhagyására vonatkozó rendelkezések szerint jár el.

III. A mediáció előnyei

A dolgozat címéből kiindulva fontos leszögezni a **mediáció előnyeit a peres eljárással szemben**. A mediáció jelentős előnye, hogy a felek a kölcsönös előnyök elérésére törekszenek. A konfliktusok a mediáció által más megvilágításba kerülnek, a sikeres mediáció javítja az emberi kapcsolatokat, a döntés közös akarat útján jön létre. A mediáció a perrel, a bizonyítási eljárással szemben nem a múlt, hanem a jövőre koncentrál, időtakarékos és jelentősen olcsóbb eljárás. A bírósági mediáció abszolút célja többek között továbbá a bíróságok tehermentesítése. A mediációban résztvevő feleknek nincs veszteni valójuk, másfajta eljárásokban is részt vehetnek. A párbeszéd hosszú távú változást eredményez a felek kapcsolatában. A felek aktívak a megoldás érdekében, együttműködő partnerek, nem állnak egymással szemben. A felek közös célja a legjobb megoldás kidolgozása, megtartják az eredmény feletti kontrollt, de átengedik a folyamat irányítását.

IV. A mediáció szakaszai

A mediáció az **előkészítő szakasszal** kezdődik, amely során mindenképp előtte a mediátor felveszi a kapcsolatot a felekkel, az előkészítő beszélgetés során készíti fel őket, hogy a lehető legoptimálisabb állapotban érkezzenek a következő szakaszba, a közös mediációs ülésre. A **közös mediációs ülés** a megnyitást követően **megszakítás nélküli idővel** veszi kezdetét, amikor a mediátor felderíti a megtárgyalandó témát, illetve témákat azáltal, hogy lehetőséget biztosít a feleknek a konfliktus saját nézőpontjuk alapján történő ismertetésére. Az ezt követő **eszmecsere** célja, hogy a felek a közvetlen kommunikáció által kölcsönösen megismerjék és megértsék egymás álláspontját. A sikeres eszmecsere a felek közötti **kölcsönös megállapodás** kidolgozása követi, melyet végül **záró-megállapodás** formájában írásba foglalnak. A mediátor ezt követően lezárja a mediációs ülést. Bizonyos esetekben később előfordul az után követés szakasza is, de ez nem mondható általánosnak. Gyakorlott közvetítőktől hallottam, hogy kifejezetten megnyugtató, pozitív utóérzetet vonna maga után a számukra a sikeresség esetén a visszacsatolás.

V. gyakorlati példák

Az alábbi két eseteírásban kívánom bemutatni a közvetítést a gyakorlatban:

1. Családjogi eseteírás

Házasság felbontása, szülői felügyeleti jog gyakorlásának rendezése iránt van folyamatban per a járásbíróság előtt, melyben a bírósági közvetítői eljárásról való tájékoztatást követően a felek éltek a közvetítői eljárás lehetőségével. Először a per felperesét, Tibort hallgattam meg, aki felkészülten érkezett, tisztában volt a mediációs eljárás lényegével. Azonnal látszott mind fizikai, mind verbális és érzelmi erőfölénye. Az alperes Mária, rendkívül halk szavú, visszahúzó, érdekvényesítő képessége kezdetben nagyon nehezen bontakozik ki. Érvei ösztönösek, az anyaszerepe mindenek fölé áll, a védő-óvó közeg megteremtését hangsúlyozza.

A felek évek óta élnek együtt, házasságukból két gyermek született, akik jelenleg 7 és 8 évesek. Az édesanya szegény sorsú, egyszerű, iskolázatlan erdélyi magyar családból származik. Felnőtt korában települt át Magyarországra, az általános iskola hat osztályát Romániában végezte el, bár magyar szülőktől származik a nevelkedés környezeti hatásai miatt a magyar nyelv tudása nem tökéletes. Írni, olvasni nagyjából tud, nem analfabéta, de magasabb szintű műveltséggel nem rendelkezik. Gyermekkora óta az az egyetlen álma és életcélja, hogy férjhez menjen és gyermekeket szüljön. Jelenleg munkahellyel nem rendelkezik. Tibor középosztálybeli, művelt, világlátott, széles látókörű családból származik. Műszaki egyetemet végzett, jól kereső állása van. A megismerkedésükkor Tibort Marika visszafogottsága, szelídsége és rendkívüli kedvessége fogta meg. Hamar összeházasodtak, majd sorban jöttek a gyerekek, akik közül a nagyobbik jelenleg második osztályos, a kisebbik első osztályos tanuló. A beszélgetés során a felek közötti konfliktusnak két súlypontja rajzolódott ki: Tibor azért neheztel Marikára, mert Marika nem hajlandó a háztartási munkákon kívül munkahelyet keresni, kereső tevékenységet folytatni, holott a család havi költségei a gyermekek iskoláztatása miatt folyamatosan nőnek, ő az egyetlen családfenntartó, kenyérkereső. A növekvő kiadások miatt a családnak szüksége lenne több bevételre. Az édesanya nem érti a problémát, szerinte az édesapa elegendő jövedelemre tesz szert a család fenntartásához, emellett végzettség hiányában ő egyébként sem tudna munkát vállalni, maximum takarítói munkát, amit viszont nem szeretne. A másik tényező az édesanya alul műveltsége. Tibor arra hivatkozik, hogy Marika már egy évtizede Magyarországon él, mégsem tanult meg rendesen magyarul beszélni és írni, semmilyen téren nem képezi magát, nem hajlandó továbbtanulni, művelődni, megelégszik azzal, hogy ellátja a gyerekeket és a háztartást, holott már a bevásárlás is egyre nagyobb gondot okoz neki. Az iskolázatlansága miatt, nincs tisztában a pénz értékével, a mértékegységekkel sem. A gyerekeknek már nem tud a segítségükre lenni az iskolai felkészülésben sem, és ez a helyzet már a gyerekeknek is kezd kínossá válni. Mindemellett, az

édesapa munkahelyi rendezvényeire sem viheti magával a feleségét, mert a kollégái előtt is megszégyenül annak iskolázatlansága, a témákhoz való hozzá nem értése miatt. Ezen problémák az elmúlt másfél évben már annyira elhatalmasodtak a felek között, hogy érzelmileg is eltávolodtak egymástól, rendszeressé váltak az otthoni vitatkozások, veszekedések. Az édesapa más megoldást nem látva, beadta a házasság felbontása iránti keresetet, melyben érte a gyerekek feletti szülői felügyeleti jogok kizárólagos gyakorlásának a jogát is.

A felek meghallgatása után megvilágosodott számomra, hogy a felek érzelmei még nem múltak el egymás iránt, mindkettőjüknek a család egysége, a közös gyermekek a legfontosabbak, de a meglévő konfliktushelyzetbe annyira belekövültek, hogy nem tudnak kilendülni belőle, megoldáson már egyáltalán nem is török a fejüket, az édesapa egyetlen kiutat a válásban lát. Ekkor megkértem a feleket, hogy mondják el kölcsönösen, hogy milyennek látják a másikat, mint szülőt. Az édesapa részéről elhangzik, hogy gondoskodó, és nagyon jó anyának tartja Marikát, maximálisan ellátja a háztartást és a ház körüli teendőket is elvégzi. Elbeszéléséből és testbeszédéből egyértelmű volt, hogy továbbra is kötődik Marikához, szereti őt, csak belefáradt a nehézségekbe, a reménytelenségbe. Marika szintén úgy nyilatkozott, hogy jó édesapának tartja Tibort, sőt még többet is tesz a családjáért, mint amit ő a saját családjában tapasztalt az édesapja részéről. Itt már Tibor is megnyílik, az elismerő szavak újdonságként hatnak rá. Marikát megdöbbenette a válás lehetősége, ő szeretné együtt tartani a családot, szeretne gondoskodni róluk és ezért most már úgy érzi bármit megtenne, bár nem érti, hogy miért kellene neki is dolgoznia, el sem tudja elképzelni, hogy végzettség, szaktudás nélkül hol találhatna munkát. Nem látja megoldhatónak azt, hogy ő iskolába járjon és továbbtanuljon, hiszen addig ki látja el a családot, amíg ő iskolában van. A beszélgetés fonala itt elérkezett arra a pontra, hogy a felek tényleges szükségleteinek felvázolása után a külső erőforrások felé forduljunk közösen, amik kilendíthetik a feleket a tehetetlenségükből. A felek egyre inkább egymás felé fordulnak. Ekkor merül fel az esti iskola lehetősége Marika számára, amihez Tibor is felajánl több segítséget. Azokon a napokon, amikor Marika iskolába menne a késő délutáni órákban, ő hamarabb hazamegy a munkahelyéről, ő látja el olyankor a gyerekek körüli teendőket, tanul velük és Marikának is segít felkészülni egyrészt a magyar nyelvvizsgára, másrészt az iskolai tanulmányaihoz. A másik konfliktusforrást az édesanya munkavállalása jelenti, ekkor merül fel az a lehetőség, hogy mivel Marika a gyerekekhez ért a legjobban, így alkalmanként más családoknál gyermekfelügyeletet vállalhatna, ami a manapság kedvező jövedelemforrásnak és szaktudást nem igénylő munkalehetőségnek számít. Tibor azonnal meg is említette, hogy az egyik munkatársa óvodás korú gyermeke mellé keres a hét meghatározott napjaira megbízható gyermekgondozót. Az őszinteség és a

tényleges megoldások lehetőségei mindkettőjükre olyan hatást gyakorolnak, amelynek következtében az édesapa képes lesz arra, hogy az eddigi álláspontját megváltoztassa, az édesanya láthatóan feloldódik, megnyugszik és egyúttal lendületet kap a tényleges tenni akarás terén. A négy órás ülés végén úgy állnak fel, hogy megszületett a megállapodás. Tibor eláll a házasság felbontása iránti keresetétől, reális esélyt lát a család egyben tartására. A megállapodás megkötését követően mindketten nagyon megköszönték, hogy milyen oldott légkörben, kellemesen dönthettek az őket érintő kérdésekben. Azzal a megnyugvással távoznak, hogy képesek lesznek a megállapodásban foglaltak megvalósítására. Az azóta eltelt időben az édesanya telefonon megkeresett, hogy köszönetet mondjon a segítségért, és hogy az ülésnek köszönhetően újabb lendületet vett az életük, az esti iskolában szépen teljesít, ami Tibort és a gyerekeket is büszkeséggel tölti el.⁵

2. Munkajogi esetleírás

A felek között munkajogi per van folyamatban felmondás érvénytelenségének megállapítása iránt. A bíróság által a hiánypótló végzés megküldése mellé csatolt közvetítői eljárásra vonatkozó tájékoztatás alapján a munkavállaló e-mailben keresett meg. A megbeszélt időpontot követő megbeszélésen elhangzottak alapján telefonon megkerestem a munkáltatót és meghívtam őt a közvetítői eljárásra. Ferenc, egy kb. 50-80 munkavállalóval működő közepes méretű cég ügyvezetője. A volt munkavállaló - Ernő - által megindított per miatt nagyon meglepődött, hiszen ő a felmondást követő három hónapban abban a hitben volt, hogy jó viszonyban váltak el, mindent megbeszéltek, a munkaviszony megszüntetése nem csak a munkáltató, hanem a munkavállaló számára is elfogadható keretek között történt meg. Ernő, a volt munkavállaló felvázolta az általa sérelmesnek tartott intézkedés általa mögöttesnek érzett indokait, miszerint a munkatársai nehezteltek rá, amiért többször tart cigaretta szünetet, és higiéniai szünetet. Magának való, nehéz természete miatt nem tudták befogadni a kollégái. Úgy érzi „kiutálták” a munkahelyéről ahol jól érezte magát, és meggyőződése, hogy ő jól teljesített. A családja egyedüli kenyérkeresőjeként most igen nehéz helyzetbe került. Úgy érzi jogtalan támadás érte az elbocsátással. Ernő nagyon hosszasan és részletesen vázolja az őt ért sérelmeket, amelyre megtorlásnak érezte a munkaviszony megszüntetését. Ferenc válaszul előadta és tényekkel alátámasztotta a felmondáshoz vezető tényleges gazdasági és pénzügyi okokat: iratokat mutat Ernő részére, amely a cég gazdasági helyzetének kimutatását tartalmazza és amikor látja, hogy Ernő nem tud azon eligazodni, elmagyarázza, szemlélteti. Az irat alapján egyértelműen nyomon követhető az elbocsátások és a felvételek száma. Az

---

⁵Magyar Igazságügyi Akadémián 2016. október-november hónapban tartott 60 órás mediációs képzésen zajlott esetszimuláció

eszmecsere során az Ernő által felvetett valamennyi sérelmezett kérdést tételesen végigvesszük, és Ferenc mindegyikre logikus magyarázatot ad: a szünet mindenkinek jár a hatályos jogszabályok szerint - ezt pontosan idézi is; a selejt bizonyos mérték felett a munkabérből való levonással jár, így Ő ha nem termelt selejtet, több pénzt vihetett haza. Ferenc elmondja ugyanakkor azt is, hogy nehéz volt beosztáskor Ernő helyét megoldania, mert nehéz természete miatt senki sem szeretett volna vele egy műszakban vagy egy gépen dolgozni. A munkáltató több megoldási javaslatot is felvázol, azonban a munkavállaló nehezen fogad el bármi mást a saját elképzelésén kívül, akinek a megjegyzései miatt Ferenc már-már feladja. Ismét tájékoztatásra került sor az eljárás lényegéről, főként a titoktartásról. A munkáltató kért egy kis gondolkodási időt, majd a következő ülésen Ferenc már megoldásként felajánlja, hogy bár visszavenni nem tudja, kapcsolatai, ismeretsége révén segít hasonló cégénél Ernőnek munkát találni, egy konkrét céget is megemlít, ahol az ügyvezető személyes jó barátja, akinél a megbízható munkája miatt szívesen beajánlja Ernőt. A felek megállapodnak az őket érintő kérdésekben, valamint abban, hogy az eljárás eredményéről, ha sikerül megállapodniuk a munkavállaló senkinek nem beszélhet, tartva a precedensé válás lehetőségétől. Ekkor Ernő feltárja valódi szükségletét, miszerint a már megkapott végkielégítésen kívül további anyagi juttatásokra lenne szüksége a továbblépéshez. Ekkor tényszerűen összefoglaltam az általuk elmondottakat, elmagyaráztam mindkettőjüknek, hogy mi miért történik. Ferenc tekintettel arra, hogy nem szeretne pereskedni, nem szeretne a peres eljárásba pénzt és időt beleölni - a jogész költsége, a munkából való kiesés a tárgyalások idején, stb. - hajlandó egy bizonyos összeget megfizetni azzal, ha rögzítésre kerül az, mely szerint ezen összeg megfizetésével saját és cége nyugalma kívánja elsősorban megváltani, a felmondást továbbra is jogszerűnek ismeri el. Ernő jogviszonyát kizárólag gazdasági okokra alapozva szüntették meg. Az ülés során folyamatos problémát jelentett, hogy a munkavállaló nem tudott kilépni a sértetti körből, nem látott meg semmilyen ésszerű indokot egészen addig, amíg le nem fordítottam számára is érthetően. Az eljárás eredményének, a vitás helyzet megoldásának, mindkét fél nagyon örült. A felek elégedetten és hálásan távoztak a második ülés végén, és megköszönték a közreműködést.⁶

VI. Határokon átnyúló mediáció

A mediáció az egyik legaktuálisabb téma napjainkban nemcsak nálunk, hanem más országokban is. Az Európai Unió kibővülése a munkaerő szabad áramlásának következtében jelentősen megnövelte a határokon átívelő jogviták számát és felerősítette az azok rendezésére igénybe vehető nemzetközi jogi

---

⁶Magyar Igazságügyi Akadémián 2016. október-november hónapban tartott 60 órás mediációs képzésen zajlott esetszimuláció

eszközök szükségességét. A határokon átnyúló mediáció jelentősége a családok internacionalizálódásával, a vegye házasságkötések és bontások számával az elmúlt évtizedben rohamosan nőtt. A gyermek jogellenes elvitele az egyike azoknak a nemzetközi családjogi vitáknak, amelyek a legkritikusabb helyzetet teremtik valamennyi érintett számára és aminek a megoldása ritkán vezet jogi úton jó megoldásra. A közvetítő szerepe az, hogy megpróbálja peren kívüli egyezséget elérni a jogellenes külföldre vitelt elkövető szülő és a másik szülő között, miközben a gyermek kiemelt érdekei élveznek előnyt.

Az Európa Tanácsnak a gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló 2010. évi iránymutatása kifejezetten kiemeli a gyermeket érintő eljárásokban a mediáció alkalmazását, amit az Európa Unió is fokozottan támogat. A határokon átnyúló jogviták problémái három esetkörre koncentrálódnak: szokásos tartózkodási hely értelmezése mind a szülő, mind a gyermek vonatkozásában, a gyermek és a különélő közötti kapcsolattartás szabályozása vagy újra szabályozása és a visszavitt megállapító határozatok végrehajtási nehézségei.⁷

Az Európai Unió kiemelt figyelmet fordít a jogellenesen külföldre vitt gyermekek ügyeiben a mediáció gyakorlatának a fejlesztésére is, ezt igazolja az európai parlamenti közvetítő intézményének a létrehozása. A jogellenes gyermekelviteli eljárások gyorsasága és rövid tartama miatt az eljárás legelején célszerű kezdeményezni a mediációt, ami ha az előzetes megbeszélés eredményes, a továbbiakban a bírósági eljárással párhuzamosan folyik. Nincs azonban akadálya annak, hogy a felek szélesebb körű megállapodást kössenek, mint amit az egyezségben a bíróság jóváhagy. Nincs akadálya annak sem, hogy a bíróság akkor is jóváhagyja a mediációs megállapodás kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit, ha nem rendelkezik joghatósággal a szülői felügyeletet érintő kérdésekre vonatkozó döntéshozatalra.⁸

A határokon átívelő mediáció egyik sajátossága, hogy párhuzamosan folyik a jogellenes gyermekelviteli ügyekben a bírósági tárgyalással, mert annak a bírónak, aki a jogellenes visszavitel tárgyában dönt, meg kell ismernie a mediációs eljárás eredményét is.

A határokon átnyúló mediációnak két fő alkalmazási területe a külföldi elemeket is tartalmazó családjogi perek, valamint a jogellenes gyermekelviteli eljárások.⁹

Figyelemmel arra, hogy a felek anyagi erőforrásai korlátozottak, ezekben az eljárásokban a személyes

---

⁷Éliás - Gyengéné Nagy - Jeles - Kiss - Kőrös - Krémer: A bírósági közvetítésről... 141. oldal

⁸Éliás - Gyengéné Nagy - Jeles - Kiss - Kőrös - Krémer: A bírósági közvetítésről...142. oldal

⁹Éliás - Gyengéné Nagy - Jeles - Kiss - Kőrös - Krémer: A bírósági közvetítésről...142. oldal

találkozásokon túl a skype-on és a video konferenciával történő e-mediáció lehetőségét is biztosítani szükséges.¹⁰

VII. Összegzés

Az előbbi két minta eset pozitív végkifejlettel, megállapodással, a felek maximális meglegedettségével zárult. Sajnos az esetek többségében azonban az egymással konfliktusban álló felek nagyon nehezen nyitnak mind egymás, mind a közvetítő felé. Nehezen oldódnak fel, nehezen tárják fel valós igényüket, valós szükségleteiket. A bírósági közvetítésben számos bíró végzi a mediációt, akiknek viszont problémát okoz a peres eljárás szabályaitól, a bírósági egyezségtől való tényleges elszakadás és a felmerülő problémának egy másik megvilágításban való szemlélése. Ezért én személy szerint szerencsésebbnek tartanám, ha a közvetítést többségében titkárok végezhethék, akiknél még nem ágyazódtak be annyira mélyen a peres eljárás szabályai. A közvetítésnek egyik legfontosabb pillére ugyanis a szemben állás helyett az aktív együttműködés, a bizalom felépítése egymás iránt, valamint a jövőre fókuszálás, a múltban törtétek bizonyítása és újra felelgetése helyett. Kétséget kizáróan megállapítható, hogy az emberi természet egyik legerősebb késztetése, hogy fontosnak érezze magát, hogy elismerjék. Minél fontosabbnak érzi magát valaki a másik társaságában, annál pozitívabban reagál a másikra, annál nyitottabban kommunikál, erősödik a bizalma a másik félben. Abból az alaptézisből kiindulva, hogy az embert elsősorban önmaga érdekli, mind a mediátor, mind a másik fél értő figyelemmel, és értő hallgatással közelítve érkezik meg számára a remény a megoldás felé.

És végezetül a viszonzás törvényével kívánom zárni a dolgozatomat: amilyen a Te megnyilvánulásod, azt viszonzozza a környezeted sokszorosán felerősítve.

„Légy nyitott az emberek megnyilvánulásaira és gondolataira!”¹¹

---

¹⁰Éliás -Gyengéné Nagy - Jeles - Kiss - Kőrös - Krémer: A bírósági közvetítésről...149. oldal

¹¹Thomas Gordon